

Heilbrigðis- og trygginganefnd Alþingis
Alþingi
150 Reykjavík

Reykjavík, 23. nóvember 2006

Efni: Umsögn Landssamtaka lífeyrissjóða um frumvarp til laga um breytingu á lögum um almannatryggingar og málefni aldraðra, 330. mál.

Heilbrigðis og trygginganefnd Alþingis hefur óskað eftir umsögn Landssamtaka lífeyrissjóða varðandi frumvarp til laga um breytingu á lögum um almannatryggingar og lögum um málefni aldraðra, 330. mál.

Eins og fram kemur í athugasemdum með frumvarpinu er það samið í framhaldi af tillögum nefndar sem skipuð var af forsætisráðherra, og sem m.a. skyldi fjalla um fyrirkomulag tekjutengingar með hliðsjón af skerðingu bóta lífeyrisþega vegna tekjuöflunar.

Landssamtök lífeyrissjóða fagna ýmsum ákvæðum í frumvarpinu, sem taka mið af samkomulagi stjórnvalda og Landssambands eldri borgara frá 19. júlí s.l. Það er hins vegar skoðun LL að frumvarpið gangi alltof stutt hvað varðar að draga úr skerðingarákvæðum almannatrygginga vegna lífeyrisgreiðslna frá lífeyrissjóðunum, svo og vegna útborgunar viðbótarlífeyrissparnaðar til réttihafa, sbr. II. kafla laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

Landssamtök lífeyrissjóða hafa margsinnis í umsögnum sínum til þingnefnda bent á það óréttlæti að auknar bætur frá lífeyrissjóðunum og greiðslur vegna viðbótarlífeyrisparnaðar skerða mjög harkalega bætur almannatrygginga. Þannig skila auknar bætur frá lífeyrissjóðunum sér í meiri skerðingum á bótum almannatrygginga, sbr. meðfylgjandi dæmi. Um er að ræða einstakling, sem býr einn og nýtur ellilífeyris hjá almannatryggingum og lífeyrissjóði. Allar tölur eru reiknaðar fyrir staðgreiðslu skatta og um er að ræða mánaðarlegar greiðslur:

Bætur frá lífeyris- sjóði	Bætur frá almanna- tryggingum	Samtals bætur fyrir skatta	Mismunur í kr.
0 kr.	123.623 kr.	123.623 kr.	
50.000 kr.	93.471 kr.	143.471 kr.	19.848 kr.
60.000 kr.	87.441 kr.	147.441 kr.	3.970 kr.
70.000 kr.	81.411 kr.	151.411 kr.	3.970 kr.
80.000 kr.	75.381 kr.	155.381 kr.	3.970 kr.
90.000 kr.	69.351 kr.	159.351 kr.	3.970 kr.
100.000 kr.	63.321 kr.	163.321 kr.	3.970 kr.

Ef viðkomandi bótaþegi er ekki með nein ellilífeyrisréttindi hjá lífeyrissjóði, þá nema hámarksbætur almannatrygginga 123.623 kr. á mánuði. Ef bótaþeginn hefur hins vegar áunnið sér 50.000 kr greiðslur á mánuði frá lífeyrissjóði, lækka bætur almannatrygginga hvorki meira né minna en um 30.152 kr. Af 50.000 kr. bótum frá lífeyrissjóðnum skila sér því aðeins 19.848 kr til bótaþegans og á þá meira að segja eftir að skattleggja þá fjárhæð. Ef greiðslur bótaþegans aukast hjá lífeyrissjóðnum t.d. um 10.000 kr. á mánuði, hækka heildargreiðslurnar aðeins um 3.970 kr. fyrir hverjar 10.000 kr. í réttindaávinnslu, eingöngu vegna skerðingar á bótum frá almannatryggingum. Ekki er tekið tillit til þess að eftir er að greiða skatta af þessum bótum. Tekið skal fram að sömu skerðingarákvæði gilda, ef um viðbótarlífeyrissparnað er að ræða. Hér er því um að ræða mikið ranglæti sem löggjafinn þarf að leiðrétta hið fyrsta. Vissulega dregur umrætt frumvarp nokkuð úr þessu óréttlæti, en hvað snertir samspil bóta almannatrygginga annars vegar og greiðslna frá lífeyrissjóðum og vegna viðbótarlífeyrissparnaðar, þá eru skerðingarákvæðin samkvæmt frumvarpinu enn mjög mikil.

Landssamtök lífeyrissjóða vilja vekja athygli á reglum lífeyrissjóðanna hvað snertir skerðingu bóta vegna annarra tekna. Þá ber fyrst að geta þess að ellilífeyrir og makalífeyrir er greiddur án nokkurs tillits til annarra tekna bótaþegans eða maka hans. Um örorkulífeyririnn gilda aðrar reglur. Samkvæmt lögum nr. 129/1997 ber lífeyrissjóðum einvörðungu að greiða örorkulífeyri, ef sjóðfélagar verða fyrir tekjuskerðingu af völdum orkutapsins. Lífeyrissjóðum er því algjörlega óheimilt samkvæmt lögum að greiða sjóðfélaga örorkulífeyri, ef hann verður ekki fyrir tekjuskerðingu af völdum orkutapsins. Við útreikning tekjumissis skal tekið tillit til atvinnutekna örorkulífeyrisþegans, lífeyris- og bótagreiðslna frá almannatryggingum og öðrum lífeyrissjóðum og kjarasambandsbundinna tryggingabóta sem hann nýtur vegna örorkunnar. Til mats á því hvort tekjuskerðing hafi orðið vegna örorkunnar skal úrskurða sjóðfélaganum viðmiðunartekjur,

sem skulu vera meðaltal tekna sjóðfélagsins síðustu almanaksárin fyrir orkutapið og skulu viðmiðunartekjurnar taka breytingum í samræmi við breytingar sem verða á vísitölu neysluverðs. Við mat á tekjum örorkulífeyrisþegans er ekki tekið tillit til tekna makans, ekki er tekið tillit til fjármagnstekna og ekki er tekið inn tekjurnar greiðslur vegna viðbótarlífeyrissparnaðar eða bætur vegna frjálsra slysatrygginga, sem sjóðfélaginn hefur tekið og alls ekki er tekið með makalífeyrisgreiðslur frá lífeyrissjóðum eða frá almannatryggingum.

Lífeyrissjóðirnir hafa sem kunnugt er sætt óréttmætrar gagnrýni af hálfu nokkurra þingmanna nú í haust vegna þess að sjóðirnir vilja fara eftir lögum og greiða því aðeins sjóðfélögum örorkulífeyri, sem hafa orðið fyrir tekjuskerðingu af völdum orkutapsins.

Ljóst er að við mat á tekjuskerðingu eru reglur lífeyrissjóðanna langtum rýmri en hjá almannatryggingum. Við mat á fyrirkomulag tekjutengingar bóta almannatrygginga getur þingnefndin því vissulega haft hliðsjón af framangreindum reglum lífeyrissjóðanna, þegar meta skal skerðingarákvæði almannatrygginga, sem eins og áður segir, eru alltof harkaleg og koma mjög illa niður á lífeyrisþegum sjóðanna og réttshöfum viðbótarlífeyrissparnaðarins.

Virðingarfyllst,

LANDSSAMTÖK LÍFEYRISSJÓÐA

